

Gümnaasiumi ainevaldkond “Kunstiained”

I Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuuluvad kunst ja muusika.

Kunstiainete kursuste arv on järgmine:

Kunst – 2 kursust

Muusika – 3 kursust

II Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstivaldkonna aineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, rahvusliku ja kohaliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine. Kunstides õpitakse tundma kultuuride arengut, nähtusi ja suundumusi, kunstiliikide, -stiilide jm vastastikuseid mõjutusi, varasemate ajastute kunstiloomingu suhestumist tänapäevaga ning aktuaalsete teemade käsitlemist kunstide kaudu. Valdkonna ainetes pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujundamisele ning toetatakse avatud ja kriitilist suhtumist erinevatesse kultuurinähtustesse.

Kunstiainetes eeldatakse ning võimaldatakse õpilase aktiivset osalust kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Toetudes teadmistele ja oskustele, rakendatakse loomingulisi võimeid ning mõtestatakse iseenda ja kunstide rolli ühiskonnas.

Õppekäigud muuseumidesse ning kontserdi- ja näitusekülastused toetavad kultuuripärandi ja nüüdisaegse kultuuri väärtustamist ning kujundavad vastutustunnet selle hoidmise ja kaitsmise eest.

III Lõiming

Lõiming läbivate teemadega ning teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Läbivad teemad								Ainevaldkonnad							I kursus „Uusaegse helikeele kujunemine“	
Elukestev õpe ja karjääri planerimine	Keskond ja jätkusuutlik areng	Kadantikualgatus ja	Kultuuriline identiteet	Teabekeskond	Tehnoloogia ja	Tervis ja ohutus	Väärtused ja kõlblus	Keel ja kirjandus	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalsained	Kunstiained	tehnoloogi	Kehaline kasvatus		Valikaine (informaatika)
X												X				Musitseerimine
	X										X					Muusika kuulamine ja muusikalugu Muusika teke ja olemus
						X					X					Keskaeg
			X					X								Renessans
				X								X				Barokk
							X		X			X				Klassitsism
			X		X								X			Õppekäigud

Läbivad teemad								Ainevaldkonnad							Kunstiõpetus Õppesisu I kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus“
Elukestev õpe ja	Keskond ja	Kadantikualgatus ja	Kultuuriline identiteet	Teabekeskond	Tehnoloogia ja	Tervis ja ohutus	Väärtused ja kõlblus	Keel ja kirjandus	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalsained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus	

			X	X			X	X	X		X	X			X	<p>1. Kunsti roll eri ajastutel. Kunstikultuuri üldistav ajatelg.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunsti tekkimine. - Vanimad kõrgkultuurid. - Antiikaja kunst. - Keskaja kunst. - Renessanss. - Barokk. - Klassitsism. - Romantism. - Realism. - Juugend.
X			X				X	X	X	X	X	X			X	<p>2. Ajastute kunsti võrdlevad teemad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Värvikasutus ja kompositsioon teoste sõnumi teenistuses. - Eri ajastute kunsti ja muusika kokkukõlad. - Illusioonid ja emotsioonid kunstis. - Inimene kunstis: staatus, suhted, tegevused. - Õukonnakunstist argielu kujutamiseni. - Pildilised sümbolid koopamaalist grafitini. - Kunstniku rollid: käsitöeline, leiutaja, ajaloolane, geenius, boheem, staar jne. - Kunstiinstituutsioonid. Tuntuimad galeriid ja muuseumid. - Valitud teemad toetavad kunsti kui nähtuse mõistmist eri ajastutel erinevatest vaatepunktidest lähtuvalt. - Valida kuni kolm teemat.

1. Muusika

1.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid- üld- ja valdkonnapädevustest lähtuvad taotlused õpilaste teadmiste ja oskuste, väärtushinnangutele ja käitumisele gümnaasiumi lõpuks.

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab muusikat kui olulist osa inimkonna kultuurist; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana;
- 2) osaleb muusikaelus ning kujundab valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduslikku tähendust;
- 4) rakendab ning arendab musitseerimise kaudu oma teadmisi, muusikalisi võimeid ja oskusi;
- 5) valdab põhiteadmisi ajastute ja maade muusikast ning kultuuride arengust;
- 6) rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 7) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada ning selle üle arutleda;
- 8) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid;

1.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) musitseerimine ja omalooming;
- 2) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 3) õppekäigud.

Muusika õpetamisega gümnaasiumiastmes taotletakse tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamist ning tunde- ja mõttemaailma rikastamist. Olulisel kohal on musitseerimine: õpilase isikliku suhte teadvustamine ja süvendamine muusikaga – laulmise ja pillimänguga, omaloominguliste katsetuste julgustamine ning toetamine põhikoolis omandatud muusikalist kirjaoskust rakendades. Eriliselt tähtsustatakse ja teadvustatakse ühislaulmist ning koorilaulu kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni. Rakendatakse põhikoolis õpitud pillimänguoskusi (rütmi- ja plaatpillid, plokkflööti või väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loomingulisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka multimeedia vahendeid.

Erinevate ajastute muusika kuulamise kaudu kujundatakse teadlikku ja kriitiliselt mõtlevat muusikakuulajat ning kontserdikülastajat. Muusikat kuulates ja muusikaloos tutvustatakse eri ajastute väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning arutletakse nende üle.

Kontserdielu elavdamise seisukohalt on otstarbekas koostöö kohaliku muusikakooliga, samuti külalisesinejate kutsumine kooli ja oma õpilastele esinemisvõimaluste pakkumine. Õpilaste silmaringi avardavad ja muusikalist maitset kujundavad õppekäigud kontsertidele, teatritesse ning muusikaga seotud paikadesse: muuseumidesse, stuudiosse, kõrgkoolidesse jms. Ainekavast lähtuvalt kaasatakse õpilane muusika õppesisu kavandamisse oma ettepanekute ja valikutega.

1.1.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) oskab kasutada omandatud muusikateoreetilisi teadmisi ja rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes.
- 2) oskab luua seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel, mõistab muusika rolli eri ajastuil, on tutvunud erinevate ajastute üldkultuurilise taustaga;
- 3) väljendab korrektselt oma arvamust kuulnud muusika kohta: analüüsib ja argumenteerib seda, kasutab oskussõnavara;
- 4) oskab leida infot ja kriitiliselt suhtuda erinevatesse teabeallikatesse; oskab koostada referaati, esseed, kontserdiarvustust, uurimis- ja praktilist tööd muusikast, kasutades nüüdisaja infotehnoloogia võimalusi;
- 5) osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes ning paikkonna muusikaelus;
- 6) on laulu- ja tantsupeo traditsiooni austaja ning edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku kuulajana/vaatajana; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

1.1.4 Kursuste õpitulemused ja sisu Muusikaõpetus

1.kursus “ Uusaegse helikeele kujunemine“

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	
		X					1.kursus “ Uusaegse helikeele kujunemine“
			X				Muusikaline eneseväljendus (2) Laulmine, pillimäng, omalooming
							Muusika kuulamine ja muusikalugu Muusika teke ja olemus (2) Muusika roll vanadel kultuurrah-

							vastel ja tänapäeva ühiskonnas
X							Keskaeg (7) Gregooriuse laul, missa, mitme- häälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur
	X						Renessanss (7) Polüfoonilise muusika areng, ilma- lik laul ja seltskonnamuusika, inst- rumenaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas
			X				Barokk (8) Õukonnamuusika, ooper, oratoo- rium, passion, kontsert, prelüüd ja fuuga
					X		Klassitsism (7) Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfoonia- orkester, ooperi areng (Monteverdi Händel, J.S.Bach, Vivaldi, Mozart, Haydn, Beethoven)
				X		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse

Ainepädevused			Õppesisu
On teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises, pillimängus ja omaloomingus	Oskab muusikanäidete põhjal võrrelda keskaja renessansi, baroki ja klassitsismi muusikat ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada	Väljendab oma arvamust muusikast ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikalooteemaga), rekindades varasemaid teadmisi ja muusikalaast sõnavara	1. kursus “ Uusaegse helikeele kujunemine “
X			Musitseerimine (2) Laulmine, pillimäng, omalooming
	X	X	Muusika kuulamine ja muusikalugu Muusika teke ja olemus (2) Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja tänapäeva ühiskonnas
	X	X	Keskaeg (7) Gregooriuse laul, missa, mitmehäälisuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur
	X	X	Renessanss (7) Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas
	X	X	Barokk (8) Õukonnamuusika, ooper, oratorium, passion, kontsert, prelüüd ja fuuga
	X	X	Klassitsism (7) Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng (Monteverdi Händel, J.S.Bach, Vivaldi, Mozart, Haydn, Beethoven)
		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse

Õpitulemused

Teab:

- keskaja Gregooriuse laulu, organumit, motetti, rüütlipeesiat, pille.
- kuidas kujunes välja noodikiri, mitmehäälsus ja ilmalik muusika.
- mis on *ars nova* ja madalmaade muusika koolkond (O.Lassus, J.Desprez, G.P.da Palestrina).
- uusi žanreid: madrigal, missa, protestantlik koraal.
- renessaniajastu pille ja instrumentaalmuusikat.
- barokiajastu vokaalmuusikat: ooperit, oratooriumit, kantaati, passiooni.
- barokiajastu instrumenaalmuusika vorme: fuugat, *concerto grossot*, soolokontserti, süiti.
- barokiajastu heliloojaid J.S.Bach, G.F.Händel, A.Vivaldi, C.Monteverdi.
- muusikatermineid (faktuur, da-capo-aria, imitatsioon, generaalbass jt) ja oskab neid kasutada.
- instrumentaalmuusika uusi žanreid ja vorme: sonaadivormi, kepillikvartetti, triot, instrumentaalkontserti.
- Viini klassikuid: J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven.

Oskab:

- laulda koraale, motette, kaanoneid vastavalt vokaalsetele võimetele.
- kasutada põhikoolis omandatud teadmisi ja oskab analüüsida kuulatud muusikat ja muusikaüritusi, rakendades omandatud teadmisi ja muusikasõnavara.
- eristada kuulmise järgi keskaja, renessansi, baroki, ja klassitsismiajastu muusikat.
- võrrelda käsitletud ajastute üldkultuurilist tausta: määratleda, iseloomustada ja võrrelda keskaja, renessansi, baroki ja klassitsismi muusikat.
- koostada õpitud ajastute kohta referaate ja uurimstöid ning neid ette kanda ja illustreerida.
- rakendada oma muusikavõimeid, -teadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- iseloomustada valgustusajastut (kunstisuunda, muutusi Euroopas).
- kirjeldada uusi suundi ooperis (*opera buffa*).
- kirjutada kontserdiarvustusi.

Õppesisu

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Vokaalsete võimete kujundamine kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Muusika kuulamine, vestlused/arutelu ja kirjalikud tööd muusikast. Iseseisva muusikalise eneseväljenduse ja esinemisoskuse toetamine ning soodustamine

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu.

Muusika teke ja olemus. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja tänapäeva ühiskonnas Muusika väljendusvahendid. Helilooja ning tema kaasaeg.

Keskaeg. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid

Renessanss. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid

Barokk. Õukonnamuusika, ooper, oratorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga. Žanre tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Claudio Monteverdi, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid

Klassitsism. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng. Žanre tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid

Õppekäigud:

- 1) muusikaürituste külastamine (kontsert, muusikalavastus) vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja kontserdiarvustuse kirjutamine;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud, kirikud vm.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine

Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu individuaalsete oskuste arendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt (ühislaul), kooris kolme- või neljahäälselt. Rakendatakse põhikoolis õpitud pillimänguoskusi (Orffi instrumentarium, plokkflööt, 6-keelne väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loominguilisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka erinevaid multimeedia vahendeid. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmiste ja muusika oskussõnavarale. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) kujundatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust ja ettevõtlikkust tegevusi planeerides ning korraldades. Silmaringi ja teadmiste avardamiseks käiakse kontsertidel, muusikaetendustel ja õppekäikudel, mida võimaluse korral seostatakse kursuse teemadega.

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet ruumis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentariumi (Orffi instrumentarium, plokkflöödid, 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab fonoteegi (CD-d, DVD-d, VHS-d) kasutamise.

Hindamine

Kujundav hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu, väljendusoskust kirjalikes ja suulistel aruteludel ning aktiivsust

õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kokkuvõttev hindamine

10. klassis pannakse välja kursuse hinne. Õpilaste numbrilises hindamises kasutatakse 5-pallisüsteemi, kus:

Hinde «5» («väga hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on täiel määral õppekava nõuetele vastav - 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «4» («hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi – 70-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «3» («rahuldav») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu – 45-69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «2» («puudulik») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb olulisi puudusi ja vigu – 20- 44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «1» («nõrk») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus ei vasta õppekava nõuetele – 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Protsessihinded

*iseseisev kirjalik töö etteantud teemal

*rühmatöö

*aktiivne osalemine muusikatunnis, koori-, ansambli-, solistitöös

Arvestuslikud hinded

*kirjalik töö konkreetse ajastu, helilooja või teema läbimisel

*muusika kuulamise seminar

*referaadid ja uurimistöö

*koondhinne kontserdi retsensiooni eest

2.kursus „Muusika 20. ja 21.sajandil“

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	2. kursus „Muusika 20. ja 21.sajandil“
		X					Musitseerimine (2) Laulmine, pillimäng, omalooming
			X				Muusika kuulamine ja muusikalugu Romantism (2) Ajastu kultuuriline taust ja muusika väljendusvahendid
X				X			Romantism (7) Rahvuslikud koolkonnad. Euroopas, Tšehhi, Põhjamaade ja Vene heliloojad romantikud
X	X						Muusika 20. ja 21. sajandil (7) Hilisromantism, impressionism, neoklassitsism, ekspressionism, atonaalsus, seeriatehnika, muusika USA-s 20. Saj I poolel
			X				Euroopa muusika 20.saj I ja II poolel, muusika Venemaal 20. saj I poolel(8) Ajastu kultuuriline taust, B.Bartok, C.Orff, S.Prokofjev, D.Sostakovitš
		X			X		Muusika 20. Saj II poolel (7) Ülevaade muusika stiilidest ja suundadest
				X		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse, muusikaarvustused

			Ajastu kultuuriline taust ja muusika väljendusvahendid
	X	X	Romantism (7) Rahvuslikud koolkonnad. Euroopas, Tšehhi, Põhjamaade ja Vene heliloojad romantikud
	X	X	Muusika 20. ja 21. sajandil (7) Hilisromantism, impressionism, neoklassitsism, ekspressionism, atonaalsus, seeriatehnika, muusika USA-s 20. Saj I poolel
	X	X	Euroopa muusika 20.saj I ja II poolel, muusika Venemaal 20. saj I poolel(8) Ajastu kultuuriline taust, B.Bartok, C.Orff, S.Prokofjev, D.Sostakoviš
	X	X	Muusika 20. Saj II poolel (7) Ülevaade muusika stiilidest ja suundadest
		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse

Õpitulemused

Teab:

- ajastu (romantism, 20. sajandi muusika) kultuurilist tausta ja muusika väljendusvahendeid
- mõisteid: hilisromantism, impressionism, ekspressionism neoklassitsism.
- mis on soololaul, instrumentaalsed väikevormid, programmiline muusika, sümfooniline poem, lavamuusika.
- 20. sajandi II poole muusikastiile ja suundi
- mis on *avangardism, minimalism, elektitsism, dodekafoonia, serialism, aleatoorika, elektronmuusika*.

Oskab:

- laulda vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.
- muusikanäidete põhjal võrrelda džäss-, rokk- ja popmuusika muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada.
- kasutada põhikoolis omandatud teadmisi ja oskusi eri ajastute muusikateoste analüüsimisel.
- eristada kuulmise järgi romantismi 20. ja 21. sajandi muusikat ning võrrelda neid.
- eristada järgmisi stiile: romantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism, avangardism.
- Rakendada oma võimeid, muusikateadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- koostada referaate ja uurimistöid ning neid ette kanda ja illustreerida.

- väljendada oma arvamust ja analüüsida külastatud muusikaüritust, rakendades omandatud teadmisi ja muusikasõnavara.

Õppesisu

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Vokaalsete võimete kujundamine kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks. Muusika kuulamine, vestlused/arutelu ja kirjalikud tööd muusikast. Iseseisva muusikalise eneseväljenduse ja esinemisoscuse toetamine ning soodustamine

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusika mõiste avardumine – muusikaliste improvisatsioonide sidumine nüüdismuusikaga

Muusika kuulamine ja muusikalugu. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Massikultuur ja kõrgkultuur.

Impressionism, ekspressionism, neoklassitsism. Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg, Carl Orff, Benjamin Britten, Sergei Prokofjev, Dmitri Šostakovitš, Olivier Messiaen, John Cage, Pierre Boulez, Steve Reich, Philip Glass, George Gershwin jt. Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest.

Eesti muusika pärast Teist maailmasõda. Uued suunad 21. sajandil. Muusikanäited valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Gustav Ernesaks, Artur Kapp, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Urmas Sisask, Arvo Pärt, Erkki-Sven Tüür, Helena Tulve jt. Muusikaelu Eestis pärast Teist maailmasõda. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas.

Džässmuusika. Džässmuusika Eestis ja mujal maailmas. Muusikanäited džässmuusikast. Džässmuusika kultuurilooline taust ja väljendusvahendid.

Pop- ja rokkmuusika. Pop- ja rokkmuusika ajaloolis-sotsiaalne taust ja väljendusvahendid, areng ning tänapäev, muusikaelu ja muusikatööstuse nüüdisaegsed suunad. Muusikanäited pop- ja rokkmuusikast.

Õppekäigud:

- 1) muusikaürituste (kontsert, muusikalavastus) külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja/või kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud vm.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine

Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu individuaalsete oskuste arendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt (ühislaul), kooris kolme- või neljahäälselt. Rakendatakse põhikoolis õpitud pillimänguoskusi (Orffi instrumentarium, plokkflööt, 6-keelne väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loominguulisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka erinevaid multimeedia vahendeid. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmiste ja muusika oskussõnavarale. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) kujundatakse õpilaste isikupärasest esinemisoskust ja ettevõtlikkust tegevusi planeerides ning korraldades. Silmaringi ja teadmiste avardamiseks käiakse kontsertidel, muusikaetendustel ja õppekäikudel, mida võimaluse korral seostatakse kursuse teemadega.

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet ruumis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentariumi (Orffi instrumentarium, plokkflöödid, 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab fonoteegi (CD-d, DVD-d, VHS-d) kasutamise.

Hindamine

Kujundav hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu, väljendusoskust kirjalikes ja suulistest aruteludes ning aktiivsust õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist

konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega.

Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kokkuvõttev hindamine

11. klassis pannakse välja kursuse hinne.

Õpilaste numbrilises hindamises kasutatakse 5-pallisüsteemi, kus:

Hinde «5» («väga hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on täiel määral õppekava nõuetele vastav - 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «4» («hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi – 70-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «3» («rahuldav») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu – 45-69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «2» («puudulik») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb olulisi puudusi ja vigu – 20- 44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust

Hinde «1» («nõrk») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus ei vasta õppekava nõuetele – 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Protsessihinded

*iseseisev kirjalik töö etteantud teemal

*rühmatöö

*aktiivne osalemine muusikatunnis, koori-, ansambli-, solistitöös

Arvestuslikud hinded

*kirjalik töö konkreetse ajastu, helilooja või teema läbimisel

*muusika kuulamise seminar

*referaadid ja uurimistöö

*koondhinne kontserdi retsensiooni eest

3. kursus „Rahvuslikkus muusikas“

Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming.

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Kultuuripädevus	Kodanikupädevus	3. kursus „Rahvuslikkus muusikas“
		X					Musitseerimine (2) Laulmine, pillimäng, omalooming
			X				Muusika kuulamine ja muusikalugu Eesti muusikalugu (2) Ajastu kultuuriline taust ja muusika väljendusvahendid
X					X	X	Rahvusromantilised koolkonnad(7) Venemaa ja Põhjamaad
X	X				X		Eesti rahvamuusika. Muusikaelu Eestis enne 19.sajandit (7) Rahvalaulud, laulumängud Muusikaelu 16. Ja 17. Sajandil Esimesed laulupäevad, muusikakirjanduse väljaanded
			X			X	Rahvuslik ärkamine ja laulupeod. Eesti professionaalne muusika ja muusikaelu 20.saj algul(8) Rahvuslikud heliloojad, esimesed kõrgharidusega muusikaud, rahvuskultuuri areng, Eestis õppinud muusikaute põlvkond, rahvusromantilise suuna esindajad
		X			X		Eesti muusika 20. ja 21. saj(7) 1960-1990. aastatle alustanud heliloojad, levimusika
	X			X		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse, muusikaarvustused

Ainepädevused			Õppesisu
On teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises, pillimängus ja omaloomingus	On omandanud ülevaade Eesti muusikaloo rahvamuusikast levimuusikani ning oskab luua seoseid ajastu omapäraga	Väljendab oma arvamust muusikast ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemaga), rekendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara	3.kursus „Rahvuslikkus muusikas“
X			Musitseerimine (2) Laulmine, pillimäng, omalooming
	X	X	Muusika kuulamine ja muusikalugu Eesti muusikalugu (2) Ajastu kultuuriline taust ja muusika väljendusvahendid
	X	X	Rahvusromantilised koolkonnad(7) Venemaa ja Põhjamaad
	X	X	Eesti rahvamuusika. Muusikaelu Eestis enne 19.sajandit (7) Rahvalaulud, laulumängud Muusikaelu 16. ja 17. sajandil Esimesed laulupäevad, muusikakirjanduse väljaanded
	X	X	Rahvuslik ärkamine ja laulupeod. Eesti professionaalne muusika ja muusikaelu 20.saj algul(8) Rahvuslikud heliloojad, esimesed kõrgharidusega muusikaud, rahvuskultuuri areng, Eestis õppinud muusikaute põlvkond, rahvusromantilise suuna esindajad
	X	X	Eesti muusika 20. ja 21. saj(7) 1960-1990. aastatle alustanud heliloojad, levimuusika
		X	Õppekäigud (2) Muusikaürituste külastamine Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse

Õpitulemused

Teab:

- Eesti muusikaloo kultuurilist tausta
- Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;

Oskab:

- laulda vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.
- muusikanäidete põhjal võrrelda romantismiajastu varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada.
- rakendada oma võimeid, muusikateadmisi ning -oskusi laulmises, pillimängus ja omaloomingus
- leida eesti pärimusmuusika ja nüüdisaja folklooriilmingute seoseid ning erinevusi;
- kirjutada kontserdiarvustusi ja teha uurimistöid muusikaalasel teemal.
- väljendada oma arvamust ja analüüsida külastatud muusikaüritust, rakendades omandatud teadmisi ja muusikasõnavara.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine

Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu individuaalsete oskuste arendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt (ühislaul), kooris kolme- või neljahäälselt. Rakendatakse põhikoolis pillimänguoskusi (Orffi instrumentarium, plokkflööt, 6-keelne väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loomingulisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka erinevaid multimeedia vahendeid. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmistele ja muusika oskussõnavarale. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) kujundatakse õpilaste isikupärase esinemisoskust ja ettevõtlikkust tegevusi planeerides ning korraldades. Silmaringi ja teadmiste avardamiseks käiakse kontsertidel, muusikaetendustel ja õppekäikudel, mida võimaluse korral seostatakse kursuse teemadega.

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet ruumis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentaariumi (Orffi instrumentarium, plokkflöödid, 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab fonoteegi (CD-d, DVD-d, VHS-d) kasutamise.

Hindamine

Kujundav hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu, väljendusoskust kirjalikes ja suulistes aruteludes ning aktiivsust õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kokkuvõttev hindamine

12. klassis pannakse välja kursuse hinne.

Õpilaste numbrilises hindamises kasutatakse 5-pallisüsteemi, kus:

Hinde «5» («väga hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on täiel määral õppekava nõuetele vastav - 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «4» («hea») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi – 70-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hinde «3» («rahuldav») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu – 45-69% võimalikust punktide arvust.

Hinde «2» («puudulik») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus selle tulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb olulisi puudusi ja vigu – 20- 44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust
Hinde «1» («nõrk») saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus ei vasta õppekava nõuetele – 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Protsessihinded

*iseseisev kirjalik töö etteantud teemal

*rühmatöö

*aktiivne osalemine muusikatunnis, koori-, ansambli-, solistitöös

Arvestuslikud hinded

*kirjalik töö konkreetse ajastu, helilooja või teema läbimisel

*muusika kuulamise seminar

*referaadid ja uurimistöö

*koondhinne kontserdi retsensiooni eest

Üldalused

2.2. Kunstiõpetus

2.2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi nii enese elu ja tegevuse kuika ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides;
- 3) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 4) tajub nüüdisaegse kunsti olemust (kontekstuaalsust, kontseptuaalsust jne) ning aktsepteerib selle mitmekesisust;
- 5) oskab uudishimulikult ning loovalt püstitada, tõlgendada ja lahendada erineva iseloomuga probleemilahenduslikke ülesandeid;
- 6) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisivõtteid;
- 7) väärtustab ning toetab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi.

2.2.2. Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumi kunstiõpetuse lähteülesanne on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist, milles on oluline osa kunstiloo ja nüüdisaegse visuaalse keskkonna tundma õppimisel. Kunstiarengut vaadeldakse laiemalt, luues seoseid kultuuri, ühiskonna ja ajalooaga. Toetatakse positiivsesuhtumise kujunemist kunstisse kui valdkonnasse.

Gümnaasiumi kunstiõpe loob baasi kunsti ja visuaalkultuuri vormi- ja pildikeele mõistmiseks ning kultuuride mitmekesisuse väärtustamiseks, avades üldmõisted ja kontseptsioonid. Õppes on kandev osa eri ajastute kujutamislaidide võrdlusel ning kirjeldusmudeliteloomisel. Kunstilugu avatakse suuremate teemarühmade kaudu, vanema kunsti näiteid kõrvutatakse 20. ja 21. sajandi kunstiga. Teemapõhine käsitlus võimaldab rõhutada seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga laiemalt. Tähtis on näidata ajastu kunsti seoseid üldise mõtteviisiga, esile tuua kultuuri ja muutumise ühiskondlikke tegureid: religiooni ja valitsemiskorra mõju ning tehnika ja majanduse arengut. Teemade kaudu käsitlus aitab orienteeruda kunstivoolude paljuses, arendab tähelepanu ja vaatlemisioskust ning innustab leidma sidemeid mineviku ja tänapäeva vahel.

Nüüdisaegse kunsti, disaini, keskkonna ja virtuaalse meediakeskkonna käsitlemisel on peamine rõhk konteksti ning sõnumi analüüsil. Oluline on kunsti ja visuaalse kultuuri mõtestamine tänapäeva kultuurikontekstis. Kunsti käsitlemisel tuuakse võimalikult palju paralleele Eesti kunsti ja kultuuriga ning näiteid nende kohta.

Kunstialane loov tegevus võimaldab nautida kunsti loomist ning arendada väljendusoskust, toetab emotsionaalset ja isiksuslikku arengut. Kunstiõppe ülesanne on toetada õpilase loova mõtlemise, seoste loomise ja probleemilahenduse oskuste arenemist.

2.2.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- 2) tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- 3) märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval;
- 4) võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- 5) tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika);
- 6) väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- 7) püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- 8) rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- 9) on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- 10) esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.

2.2.4. Õpitulemused ja õppesisu gümnaasiumis.

2.2.4.1. I kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	I. kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”
X	X	X	X	X			Kunsti roll eri ajastutel. 2 Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid. 3 Antiikaja kunst. 4 Keskaja kunst. 4 Renessanss. 5 Barokk. 2 Klassitsism. 4 Romantism. 2 Realism. 3 Juugend. 2
X	X	X	X	X			Ajastute kunsti võrdlevad teemad 2
X	X	X	X	X	X	X	Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud 2

Valdkonnapädevused						Õppesisu
Peab kunsti ja muusikat elu loomulikuks osaks ning mõistab esteetiliste tegurite olulisust igapäevaelus;	Avastab ning väärtustab kunstide mitmekesisust ja muutumist ajas, kohas ja erinevates kultuurides;	Mõtleb ning tegutseb kultuurimaastikul informeeritult ja kriitiliselt ning väljendab oma seisukohti ja emotsioone	Teostab loomingulisi ideid enesekindlalt ning asjatundlikult, väärtustab kaaslaste erinevaid ideid ja lahendusi	Võrdleb kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid	Tunnetab ennast kultuuritraditsioonide kandjana	<p style="text-align: center;">I. kursus</p> <p>„Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”</p>
X	X			X	X	
X	X			X	X	Kunsti roll eri ajastutel. 2 Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid. 3 Antiikaja kunst. 4 Keskaja kunst. 4 Renessanss. 5 Barokk. 2 Klassitsism. 4 Romantism. 2 Realism. 3 Juugend. 2
X	X	X	X	X	X	Ajastute kunsti võrdlevad teemad 2
X	X	X	X	X		Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud 2

Ainepädevused										Õppesisu	
	Seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;										I. kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”
	Tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);										
	Märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval;										
	Võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;										
	Tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika);										
	Väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;										
	Püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;										
	Rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;										
	On oma loovates lahendustes eetilise, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;										
	Esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.										
X											Kunsti roll eri ajastutel. 2 Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid. 3 Antiikaja kunst. 4 Keskaja kunst. 4 Renessanss. 5 Barokk. 2 Klassitsism. 4 Romantism. 2 Realism. 3 Juugend. 2
				X							Ajastute kunsti võrdlevad teemad 2
		X						X	X		Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud 2

Õppetegevus

1. Kunsti roll eri ajastutel.

- a. Kunstikultuuri üldistav ajatelg.
- b. Kunstnik ja tema kaasaeg. Kunstiteos ja vaataja.
- c. Kunstiteoste sõnum ja vorm eri ajastutel.
- d. Lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite.
- e. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne).

Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid.

- f. Mesopotaamia.
- g. Egiptus.

Antiikaja kunst.

- h. Vana-Kreeka.
- i. Vana-Rooma.

Keskaja kunst.

- j. Romaani stiil.
- k. Gooti stiil.
- l. Kunst ja religioon.

Renessanss.

- m. Vararenessanss.
- n. Kõrgrenessanss.
- o. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine.
- p. Kunst ja teadus.
- q. Trükikunsti leiutamine.

Barokk.

- r. Kunst kiriku ja valitsejate teenistuses.

Klassitsism.

- s. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed.
- t. Sama sajand, erinevad vaated.

Romantism.

- u. Mäss korra vastu.

Realism.

- v. Tõearmastus.

Juugend.

- w. Tervikliku stiili taotlus.

2. Ajastute kunsti võrdlevad teemad

- x. Värvikasutus ja kompositsioon teoste sõnumi teenistuses.
- y. Kunstniku rollid: käsitöeline, leiutaja, ajaloolane, geenius, boheem, staar jne.
- z. Kunstiinstitutsioonid. Tuntuimad galeriid ja muuseumid.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

- aa. Käsitlevate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine.
- bb. Isiklik vaatenurk.
- cc. Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.
- dd. Oma ideega sobivate väljendusvahendite valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, *performance* jne).
- ee. Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.
- ff. Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.

Õpitulemused

Teab:

- kunstikultuuri selle tekkest 19. saj. lõpuni;
- ainespetsiifilist keelt kunsti analüüsimisel;

visuaalse kunsti liike, analüüsib kunstinähtusi, vaadeldes neid vastava ajastu ja/või kultuurikontekstis;

- loomingulises töös reegleid ja vajadusel väljub nende piiridest teose suurema emotsionaalse mõju ja originaalsuse saavutamiseks.

Oskab:

- kirjeldada kunstiperioodi või stiili, tuues välja seosed ühiskonnakorraga, eelneva(te) stiili(de)ga, stiilitunnused
- kirjeldada kunstniku loomingut, tuues välja ajastule/stiilile tüüpilise ja kunstniku eripära; leida seoseid kunstistiilide näidete vahel kasutada kunstiteost kui inspiratsiooniallikat loomingulises töös.

2.2.4.2. II kursus „Nüüdiskunsti süünd ja arengusuunad“

Üldpädevused							Õppesisu	
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	Kunstiõpetus II kursus „Nüüdiskunsti süünd ja arengusuunad“	
X	X	X	X	X				Kunsti muutumine Kunst moderniseeruva ajastul. 10 Postmodernism ja nüüdiskunst. 10 Keskkond. Disain. Visuaalne meedia. 5
X	X	X	X	X				Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad 5
X	X	X	X	X	X	X		Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud 5

Valdkonnapädevused						Õppesisu
mõistab esteetiliste tegurite olulisust igapäevaelus	avastab ning väärtustab kunstide mitmekesisust ja muutumist ajas, kohas ja erinevates kultuurides	mõtleb ning tegutseb kultuurimaastikul informeeritult ja kriitiliselt ning väljendab oma seisukohti ja emotsioone	teostab loomingulisi ideid enesekindlalt ning asjatundlikult, väärtustab kaaslaste erinevaid ideid ja lahendusi	võrdleb kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid	tunnetab ennast kultuuritraditsioonide kandjana	<p style="text-align: center;">Kunstiõpetus II kursus „Nüüdiskunsti sünni ja arengusuunad“</p>
X	X	X	X	X	X	
X	X	X	X	X	X	
X	X	X	X	X	X	
						<p>Kunsti muutumine Kunst moderniseeruva ajastul. 10 Postmodernism ja nüüdiskunst. 10 Keskkond. Disain. Visuaalne meedia. 5</p>
						Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad 5
						Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud 5

Õppetegevus

1. Kunsti muutumine

Kunst moderniseeruva ajastul.

- gg. Usk ühiskonna ja kunsti progressi.
- hh. Tehnoloogia ja linnastumise võidukäik.
- ii. Modernistlik arhitektuur ja tööstusdisain.
- jj. Funktsionalism.
- kk. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjanduse levik ning mõju kunsti muutumisele.
- ll. Modernistliku kunsti suunad: impressionism, postimpressionism, fovism, ekspressionism, futurism, kubism, konstruktivism, funktsionalism, abstraktsionism, dada, sürrealism.
- mm. Isikuvabaduse manifestatsioon.
- nn. Abstraktne *versus* figuratiivne kunst.
- oo. Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaalsotsialistlik kunst.
- pp. Puhas kunst väljaspool elu: abstraktne ekspressionism, minimalism, opkunst jne.
- qq. Kunst ja sotsiaalsed liikumised.

Postmodernism ja nüüdiskunst.

- rr. Vaatenurkade paljus. Popkunst. Hüperrealism.
- ss. Igapäevaelu tungimine kunsti. *Happening*, kehakunst, maakunst.
- tt. Kontseptualism, idee kui kunst. Kunstiteose kui objekti kadumine. Kunstiliikide piiride hajumine.
- uu. Postmodernistlik kunst. Mäng minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia.
- vv. Sotsiaalkriitiline kunst. Kunstnike ja vaatajate koostöö. Kollektiivsus ja anonüümsus kunstis.
- ww. Kunstimeediumide paljus. Maalikunst. Installatsioon. Fotokunst. Videokunst. *Performance*. Kunstlinnaruumis. Interaktiivne meediakunst. Netikunst.

Keskkond. Disain. Visuaalne meedia.

- xx. Inimsõbraliku ja turvalise elukeskkonna loomine: linnaplaneerimine, arhitektuur, maastikuarhitektuur, tootedisain, graafiline disain jne.
- yy. Disainimine kui probleemilahendus. Erinevad vaatenurgad: funktsionaalsus ja esteetika, eetiline ja kultuuriline sõnum. Innovatsioon ning keskkonnateadlikkus disainis ja arhitektuuris.
- zz. Meediakeskkond. Meediatarbija kui mõjutaja ja mõjutatav. Erinevad suhtluskeskkonnad.
- aaa. Väljendusvahendid visuaalses kommunikatsioonis.
- bbb. Muinsus- ja keskkonnakaitse ning autoriõiguste probleemistik.

2. Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad

- ccc. Abstraktsus ja kujutavus kunstis: vorm, kujund, värv, tähendus.
- ddd. 20. sajandi nn realismid: sürrealismist ja sotsrealismist kuni hüperrealismi ja videokunstinini.
- eee. Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg.
- fff. Kunsti suunad/stiilid ja paralleelid teistes kunstiliikides: muusika, film, kirjandus, teater jt.
- ggg. Kunstiajaloo stiilide ja teoste tsitaadid nüüdisaja kunstis ja visuaalkultuuris.
- hhh. Disaini muutumine: puhtast vormist ning funktsioonist emotsioonide ja fantaasiateni.
- iii. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.
- jjj. Valitud teemad aitavad mõista nüüdiskunsti erinevaid ilminguid. Valida kuni kolm teemat.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

- kkk. Käsitletavate teemade endast, oma kogemustest ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine.
- lll. Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.
- mmm. Oma ideega sobiva väljendusvahendi valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalpilt, video, *performance* jne).
- nnn. Pildi ja teksti koosmõjud (graafiline kujundus, logo, kirjakuju).
- ooo. Probleemilahenduslikud disainiülesanded (mudel, joonis, eksperiment materjalidega jne).
- ppp. Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.
- qqq. Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.

Õpitulemused

Teab:

- kunstikultuuri impressionismist kaasajani;
- Eesti kunsti;

Oskab:

- seostada uute kunstinähtuste sünni ideoloogiate muutumisega;
- võrrelda ja analüüsib kunstistiilidele ja kunstnikele omast vormi- ja värvikeelt, inspiratsiooniallikaid, tehnoloogiaid;
- analüüsida kunstinähtusi, arvestades nende loojate eetiliste ja esteetiliste tõekspidamistega;
- leida kunstniku sõnumit tema ajas ja tähendust tänapäeval;
- teadvustada massimeedia manipuleerivat mõju inimesele, suhtub sellesse kriitiliselt;
- püstitada probleeme ja lahendab neid kunsti vahenditega, kasutades tsitaate, eksperimenteerides ideede ja tehnoloogiatega.

2.2.5. Praktilised tööd

Rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida.

Tõlgendab käsitlevaid teemasid lähtuvalt endast ja nüüdisajast. Avaldab sikliku vaatenurka.

Kogub, süstematiseerib ja analüüsib visuaalse materjali.

Valib ja teeb tööd oma ideega sobivate väljendusvahenditega (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, performancejne).

Mõistab pildi ja teksti koosmõjud (graafiline kujundus, logo, kirjakuju).

Täidab robleemilahenduslikke disainiülesandeid (mudel, joonis, eksperiment materjalidega jne).

Esitleb tööd ja põhjendab oma valikuid.

Analüüsib kunstiteoseid ja loovalt interpreteerib.

Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond jne.

2.2.6. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lx päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, pimendamisevõimalus, projektsioonitehnika, vähemalt üks internetiühendusega arvutitöökoht iga 5 õpilase kohta, printimis- ja skannimisvõimalus, vähemalt üks foto- ja videokaamera, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalaustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused.

2. Kool võimaldab kooli õppekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks töövahendid ja -materjalid.